

5. Evidencia reprodukčných párov, resp. prírastku – letný monitoring

Cieľ monitoringu:

- určenie lokalít reprodukčných svoriek (párov),
- odhad minimálnej veľkosti prírastku,
- odhad trendu populácií,
- aktualizácia reprodukčného areálu.

Realizácia: celoplošne na území SR

Koordinácia: Národné lesnícke centrum

Metodika mapovania evidenciou prírastku

Mapovanie evidenciou prírastku pozostáva z:

- a) určenia lokalít reprodukčných párov evidenciou výskytu šteniec prostredníctvom zberu údajov stôp šteniec, vizuálnym pozorovaním a pozorovaním zvukových prejavov šteniec,
- b) evidencie úhynu šteniec a vodíacej vlčice,
- c) editácie lokalít s pozorovaním šteniec.

a) Určenie lokalít reprodukčných párov

Pôjde o evidenciu výskytu šteniec v mesiacoch máj – september s využitím webovej aplikácie <http://gis.nlesk.org/vlk/>. V tomto období sú vlčence dobre odlišiteľné od dospelých jedincov. Budú sa evidovať stopy v blate, piesčiniach, pri strhnutej koristi, mokrých cestách, ďalej vizuálne pozorovania a zvukové prejavy šteniec, úhynu šteniec a vodíacej vlčice. Postup evidencie znakov a pozorovaní je uvedený v časti help aplikácie, ktorá je uvedená nižšie. V prípade, že je to možné, zaznamená sa počet šteniec vo vrhu, ale v prípade, že tento údaj nemožno získať, nie je vhodné ho odhadovať. Nie je podmienkou získanie údajov o početnosti celého vrhu, ale stačí potvrdiť výskyt stôp šteniec, zaznamenať dátum a súradnice.

Stopy vlkov

Budú sa evidovať len stopy šteniec vlka dravého. Stopy vlka a veľkého psa sú dosť podobné, ale je ich možné rozlíšiť podľa niektorých podrobností. Stopa vlka má elipsovité tvar a psa okrúhly. Odtlačok prednej laby je o niečo väčší (dĺžka 9,5 – 12,0 cm, šírka 8,5 – 10,0 cm), ako zadnej (dĺžka 7,5 – 8,0 cm, šírka 5,5 – 7,0 cm). Dĺžka stopy vlka v prvej zime jeho života je okolo 8 cm. Stopy šteniec od mája do septembra majú dĺžku 5 – 7 cm. Viditeľné sú stopy po pazúroch. Predná noha má päť prstov, ale palec je umiestnený vysoko, preto sa neodtláča. Obidva predné prsty sú blízko pri sebe a ich konce sú stočené do vnútra. Zadná noha má len štyri prsty. V prednej aj zadnej stope sú viditeľné iba štyri prsty, chodidlá a odtlačky pazúrov. Vonkajšia časť chodidla prednej laby má tvar preliačený do vnútra a zadnej je vypuklý. Dva stredné prsty sú u vlka vysunuté viacej dopredu, ako u psa, čo dáva stope vlka elipsovité tvar. Pre rozlišovanie stopy vlka a psa sú rozmery iba orientačnou pomôckou. Stopu vlčica si možno tiež pomýliť so stopou líšky. Bruško labky u stopy líšky je však srdcovitého tvaru. V prípade nájdenia brloha so stopami šteniec je potrebné do poznámky uviesť – brloh.

Vizuálne pozorovanie a zvukové prejavy šteniec

Vlčence sa pohybujú v okolí brloha už od troch týždňov života. Už v tomto veku ich možno pomerne dobre odlíšiť od psa, pretože majú stojace uši. Lokalita výskytu šteniec býva vzdialená od ľudských obydlií, pričom u nás neexistujú dôkazy o tom, že psy úspešne vyviedli potomstvo v prírode. Neskôr v lete, asi od júla do konca septembra, sa štenice zdržiavajú na tzv. zhromaždiskách, ktoré sú ich dočasným útočiskom, kde im rodičia a ostatní členovia svorky nosia potravu. Zhromaždisko je charakteristické pováľanou trávou na dosť veľkej ploche, zvyškami potravy (kosti, koža), hrabaniskami a väčším množstvom trusu v okolí. Z okolia zhromaždiska sa v nočných hodinách, najmä v druhej polovici noci ozývajú štenice tenkým zavýjaním prepleteným

rýchlym brechotom (zjapaním), na čo im ostatní členovia svorky odpovedajú. Túto zvukovú komunikáciu počas tichej noci počuť na vzdialenosť až 2 – 3 km. Do vizuálneho pozorovania treba zahrnúť aj informácie z fotopascí.

b) Úhyn šteniec a vodiacej vlčice

Zriedkavosťou býva nález uhynutého vlka, ale nemožno ho vylúčiť. Najčastejšou príčinou úhynu mláďat môže byť infekčné ochorenie, psinka, parvoviróza, parazitóza, podvýživa a nehoda, napr. zrazenie autom. Treba zaznamenať každý nález uhynutého vlčiat'a prípadne vodiacej vlčice, ktorú možno rozpoznať od iných vlčíc vyťahacími bradavkami a veľmi štíhlou postavou. V okolí bradaviek je zodraté ochlpenie.

c) Editácia lokalít s pozorovaním šteniec

Na paneli EDITOR je potrebné kliknúť na ikonu a následne umiestniť bod do priestoru, v ktorom bol pozorovaný výskyt vlčienec. Po umiestnení bodu sa zobrazí tabuľka, ktorú je potrebné vyplniť. **Pokiaľ nie je možné rozoznať počet šteniec je potrebné uviesť 0.** Povolené mesiace pre pozorovanie sú máj až september. Pre opravu naeditovaného bodu je potrebné použiť nástroje v časti EDITORA – ÚPRAVA VLOŽENÝCH BODOV. Bod je potrebné vymazať a nahrať nanovo.